

Alena Bednářová: Japonsko-mexický typ demografické revoluce – zhodnocení průběhu v Japonsku a v Mexiku

Bakalářská práce - Posudek oponenta

Cílem bakalářské práce Aleny Bednářové bylo, jak z názvu vyplývá, zhodnocení průběhu demografické revoluce v obou uvedených zemích. Záměrem bylo posouzení, nakolik je vymezení zvláštního typu průběhu demografické revoluce nazvaného v roce 1964 Zdeňkem Pavlíkem japonsko-mexický typ, stále relevantní.

Autorka se svého záměru zhostila se ctí. Prostudovala literaturu vážící se k teorii demografické revoluce a v první části práce jednotlivá pojetí stručně, ale výstižně představila, včetně grafického vyjádření a shrnutí současné situace ve světě dle Population Reference Bureau. Následně se soustředila na pojetí Thompsonovo, dále Chesnaisovo a nakonec Pavlíkovo. Dále se zaměřila na ty části teorie, které se zabývaly průběhem demografické revoluce v rozvojových zemích, neboť právě pro tento typ zemí Pavlík japonsko-mexický typ definoval. Analyzovala tudíž vývoj porodnosti, úmrtnosti, přirozeného růstu a změny věkové struktury obou populací během demografické revoluce. Zvolila přitom souběžný popis dle období demografické revoluce, nikoli dle kalendáře. Jednotlivé fáze přitom definovala v souladu s teorií úrovní úmrtnosti a porodnosti. Dospěla k závěru, že přes značné odlišnosti ve vývoji úmrtnosti (na které upozorňoval už Zdeněk Pavlík), měl vývoj porodnosti v obou zemích rysy skutečně podobné a z tohoto důvodu je možné tento název považovat za relevantní.

Svou bakalářskou práci sestavila Alena Bednářová tak, aby splňovala požadavky na práce tohoto typu kladené; práce má všechny požadované části (úvodní pasáže, diskusi s literaturou, informace o datové základně, pojednání o problematice teorie demografické revoluce a příslušné analytické partie věnované popisu vývoje obyvatelstva Japonska a Mexika, závěr). Jednotlivé části na sebe logicky navazují a rozvíjejí předloženou myšlenku. Po stylistické stránce je rovněž zvládnuta dobře až na to, že se místy nadbytečně opakují hlavní myšlenky vyslovené v předchozí části a předjímají obsahy kapitoly následující (excelentní příklad skýtá úvod kapitoly 5 na straně 59).

Předložená práce svým rozsahem překračuje požadovaný rozsah bakalářských prací – má 70 stran, seznam citované literatury přesahuje 50 titulů, data čerpala autorka jednak z mezinárodních databází, jednak z produkce statistických úřadů obou zemí. Autorka sestavila potřebná data do přehledných tabulek (celkem 5) a grafů (celkem 21), v jejich interpretaci se nedopouští chyb. Z textu je ale patrná úcta k převzatému textu – mohla např. diskutovat s tvrzením japonských autorů o tom, že Japonsko bylo jedinou vyspělou zemí, kde se snížila úroveň porodnosti bez znalostí moderní hormonální antikoncepce – str. 55).

Podle mého názoru splňuje práce Aleny Bednářové „Japonsko-mexický typ demografické revoluce – zhodnocení průběhu v Japonsku a v Mexiku“ nároky kladené na bakalářské práce v oboru demografie a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 30. května 2013

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.